

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.38 (3158) ●

● ЧАЦВЕР, 8 КАСТРЫЧНІКА, 2009

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Шляхам згоды і святла
Роздум пасля выступлення Патрыярха Кірыла ў Палацы Рэспублікі
Стар. 2

Апладысменты за цудоўную музыку
Стар. 3

Пяшчотныя кветкі джазу
Музыканты пакарылі публіку шчырымі мелодыямі
Стар. 4

Краіна скарбаў

У Нацыянальным мастацкім музеі прэзентаваны ўнікальны фотаальбом

Уладзімір Ждановіч

Думаю, калі б прыгажуні-удзельніцы, а таксама шматлікія госці беларускага фіналу конкурсу “Міс Інтэркантыненталь-2009”, які нядаўна праходзіў у Мінску, пабачылі гэты альбом, то пытанне пра адметны сувенір з Беларусі адразу было б вырашана на карысць такога шыкоўнага выдання. Ды, на жаль, прэзентацыі гэтых “скарбаў” — прыгажунь і фотаальбома — трошкі разышліся ў часе... Гаворка — пра альбом “Скарбы Беларусі”, цікавы працяг серыі выданняў мастацкага праекта Алега Лукашэвіча і Аляксандра Аляксеева, які заваяваў шырокую вядомасць і ў Беларусі, і ў замежжы. Як мне падаецца, і беларусам, выязджаючы ў госці за рубеж, цікава будзе распавядаць пра сваю краіну з такім красамоўным памочнікам у руках. У альбоме каля 500 высокамастацкіх фотаздымкаў нашых пейзажаў і помнікаў дойлідства, ёсць і кароткія звесткі пра іх на беларускай і англійскай мовах.

“Беларусь — маладая дзяржава з даўняй гісторыяй, якая імк-

нецца захоўваць і прымнажаць свае нацыянальныя каштоўнасці, — гаварылі на прэзентацыі Алег і Аляксандр. — У нас багатая культурная спадчына, велічныя замкі, палацы, сядзібы і храмы. Прычым многія помнікі старажытнасці карпатліва даследаваны навукоўцамі. Нашы аб’ектывы фіксавалі тэндэнцыі аднаўлення і адраджэння ў архітэктуры, а таксама разнастайнасць царкоўнай і свецкай архітэктурнай спадчыны Беларусі”.

У альбоме — вытанчаны дызайн, сучаснае мастацкае афармленне і высокая якасць паліграфіі. Карацей, кніга-прыгажуня. Таму, дарэчы, я і ўгадаў пра мінскі парад прыгажунь з усяго свету... Першыя кнігі серыі, дарэчы, ужо ёсць у фондах найбуйнейшых бібліятэк свету, культурных і дыпламатычных установах, у прэстыжных універсітэтах, у прыватных калекцыях вядомых людзей — ад каралевы Вялікабрытаніі да Папы рымскага. Значыць, ёсць выдатная магчымасць знаёміць шырокія колы сусветнай грамадскасці з беларускай гісторыяй і культурай.

Альбом “Скарбы Беларусі” — працяг адметнага мастацкага праекта

ВЕСТКИ

Новыя правілы — толькі дарэчы

Юлія Ваніна

Беларуская мова ўсё больш распаўсюджваецца ў Інтэрнэце

Пра гэта паведаміў дырэктар Інстытута мовы і літаратуры Нацыянальнай акадэміі навук Аляксандр Лукашанец. Па словах прафесара, дзейнасць Інтэрнэт-карыстальнікаў, а таксама пераклады на беларускую мову службаў у касцёлах прывялі да таго, што беларуская мова атрымала натуральнае распаўсюджанне, асабліва ў асяроддзі моладзі. “Ужо не рэдкасць, калі SMS пішучца з выкарыстаннем беларускай лацінкі, а служба ў большасці касцёлаў на беларускай мове — хутчэй традыцыя, чым выключэнне”, — адзначыў А. Лукашанец. На яго думку, у сувязі з такім усплэскам беларускамоўнай актыўнасці ўвядзенне новых правілаў беларускай арфаграфіі і пунктуацыі вельмі актуальнае. “Новыя правілы арфаграфіі і пунктуацыі спрыяць выкарыстанню беларускай мовы ў Інтэрнэце, зрабяць яе яшчэ больш лёгкай і мілагучнай”, — лічыць вучоны.

Экалагічны маршрут

Веласіпедная траса працягласцю 50 кіламетраў злучыць Гродна і літоўскі Друскінінкай

Пра гэта паведаміў мэр самакіравання Друскінінкая Рычардас Малінаўскас на Першым Міжнародным інвестыцыйным форуме, які якраз і праходзіў у Гродне. Па словах мэра, гэта самы рэальны з усіх праектаў, якія абмяркоўваюцца двума гарадамі. На літоўскім баку веладарожка ёсць з савецкага часу, але патрабуе рэканструкцыі. З боку Гродна траса трэба будаваць. Цяпер мэры шукаюць магчымасць прыцягнуць для стварэння трасы грант Еўрасаюза — праз адну з праграм трансмежнага супрацоўніцтва. І ўжо адбыліся неабходныя перамовы з кіраўнікамі памежных і мытных структур. Дарэчы, траса пройдзе ўздоўж аўтамагістралі праз памежны пераход Прывалка.

На Інвестыцыйным форуме ў Гродне гаварылася і аб тым, што ёсць праект стварэння і памежнага пераходу на Нёмане.

Сяброўству ўзрост — не перашкода

Клуб сустрэч для пажылых людзей хутка з’явіцца ў Маладзечанскім раёне

Клуб ствараецца на базе Радашковіцкай школы-інтэрната на сродкі германскага фонда “Памяць, адказнасць, будучыня”, паведамліла намеснік дырэктара тэрытарыяльнага цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Ганна Граковіч. Праект, распрацаваны спецыялістамі цэнтра, ужо атрымаў грант у 10 тысяч еўра. Ён разлічаны на два гады і ўключае таксама стварэнне гурткоў па інтарэсах, наведванне сустрэч і святаў, наведванне пажылых людзей дома.

Пенсіянеры змогуць сустрэцца і з выхаванцамі школы-інтэрната, якім патрэбна апека старэйшых.

Шчаслівы білет

Мільённага наведвальніка віталі ў гомельскім палацы Румянцавых-Паскевічаў

Валерый Сідорчык

Уваходны білет з сямізначнай лічбай набыла сямейная пара з Харватыі Калініч і Алена Давар. Госці сядзібы Румянцавых-Паскевічаў пастаянна пражываюць у горадзе Озаль, а ў Гомелі яны — у адпачынку, вандруюць па гістарычнай радзіме Алены. Мільённы наведвальнікі атрымалі пажыццёвае права бясплатна наведваць усе экспазіцыі палаца.

Як вядома, былы родавы маёнтак дваранаў Румянцавых-Паскевічаў — помнік архітэктуры XVIII-XIX стагоддзяў, адзін з найстарэйшых музеяў у Беларусі, у якім

сабраны багатыя калекцыі археалогіі, этнаграфіі, ікон, старадрукаваных і рукапісных кніг, твораў сучаснага дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва і жывапісу, фотадакументаў па гісторыі Гомеля і вобласці. Палац — неад’емная частка Гомельскага палацава-паркавага ансамбля, які ўключае праваслаўны сабор Святых Пятра і Паўла,

капліцу-склеп сям’і Паскевічаў, будынкі зімовага саду і вежы агляду, комплекс з гаспадарчых будынкаў у парку. Ансамбль прэтэндуе на ўключэнне ў Спіс сусветнай спадчыны ЮНЕСКА. Дасье па гэтым помніку архітэктуры і паркавага мастацтва беларускія спецыялісты маюць намер падрыхтаваць да 2010 года.

Палац Румянцавых-Паскевічаў — адзін з найстарэйшых музеяў Беларусі

Шляхам згоды і святла

Роздум пасля выступлення Патрыярха Кірыла ў Палацы Рэспублікі

Адам Мальдзіс

Чалавек — істота ўвогуле кансерватыўная, што і добра, і дрэнна. Ён неахвотна развітваецца з ранейшымі напластаваннямі ў душы і сэрцы і рэдка адразу ж, лёгка пагаджаецца з нечым новым, што парушае ўстойлівыя стэрэатыпы. Пра гэта мне думалася пасля выступлення Патрыярха Кірыла на ўрачыстым сходзе ў мінскім Палацы Рэспублікі.

Прыяду прыклады, якія мяне ўразілі і пераканалі. Яшчэ са студэнцкіх часоў у глыбіні свядомасці адклалася параўнанне Расіі ды заадно і Украіны са старэйшымі сёстрамі, а Беларусі — з малодшай. Першыя, зразумела, асацыяваліся з больш магутнымі і разумнымі стварэннямі, а другая — з нечым кволым ды нягелым. Я разумеў, што такія параўнанні прырачаць майму беларускаму патрыятызму, спараджаюць небяспечны комплекс непаўнавернасці... Але стэрэатып укараніўся настолькі, што я знаходзіў сущае ў згодніцкім параўнанні Беларусі з папялушкай: што ж, няхай яны будуць старэйшымі сёстрамі, але затое малодшая дзякуючы згубленай хрустальнай туюфельцы ўрэшце сустрэне свайго каралевіча, знойдзе сапраўднае шчасце. Не бянтэжыла мяне няпэўнасць: а дзе ж тая туюфелька, і ці заўважыць яе казачны каралевіч? І адкуль ён з'явіцца? З іншага, суседняга каралеўства?... Каюся: нават яшчэ ў 2006-м свой артыкул у варшаўскім зборніку, прысвечаным беларускаму і польскаму паэту і вучонаму Аляксандру Баршчэўскаму, я бяздумна азагаловіў: “Ці

У Патрыярха Кірыла было шмат сустрэч на беларускай зямлі

ператворыцца беларуская папялушка ў панну на выданні?”

А Патрыярх Кірыл, глянуўшы на расцяжку на сцяне, якая заклікала да ўмацавання Беларусі, пацвердзіў: так, ваша краіна нам усім патрэбна толькі моцная і квітнеючая. І тут жа прыгадаў: у “Аповесці мінулых гадоў” ноўгарадская, полацкая і кіеўская Сафія згадваюцца пад адным і тым жа 862 годам! І зрабіў вывад: значыць, мы маем справу з трыма сталымі мужчынамі прыкладна аднаго і таго ж узросту; яны маюць асобныя хаты, але памятаюць пра

агульную роднасць і прыходзяць адзін да другога з дапамогай!

Міфалагема пра малодшую сястру выветрылася з маёй падсвядомасці імгненна!

Тое ж самае здарылася са стэрэатыпам “Беларусь — мост паміж Усходам і Захадам”. Зноў каюся: я таксама некалькі разоў выкарыстоўваў яго, пішучы пра перакрываўанне ўсходнеславянскіх, праваслаўна-візантыйскіх і заходнееўрапейскіх, каталіцка-раманскіх і пратэстанцка-германскіх традыцый і ўплываў. І толькі пасля адпаведных слоў Патрыяр-

ха зразумеў: мост — гэта ж нешта хісткае і няпэўнае, а пад ім — водная плынь. Чужы ўплыў толькі тады мае рацыю быцця, калі культурнае зерне падае на ўстойлівую глебу, можа на ёй прарасці да творчага сінтэзу. Карацей — калі перамагае сваё. Так нарадзіліся Скарына і Купала, “віленскае” барока, слудкія паясы і драўляныя цэркаўкі на Палессі. Ды ці мала чаго іншага адметнага!

Яго Свяцейштва шырока і плённа выкарыстоўваў як біблейскія, так і чыста літаратурныя вобразы і параўнанні, гаворачы пра патрыятызм, двойчы назваў Якуба Коласа, па разу — Багдановіча і Быкава. А мне прыгадаліся шматлікія выпадкі, калі ў нас, на жаль, блыталіся патрыятызм з варожасцю, нацыянальнае — з нацыяналізмам. Што, несумненна, вядзе да раздваення грамадства і вельмі аслабляе дзяржаву. Супрацьстаянне ці то ў супольнасцях, асабліва этнічных і творчых, ці то ў дзяспары (вунь у адным Санкт-Пецярбургу каля дзесяці беларускіх арганізацый!) часта заканчваецца, на жаль, не супрацоўніцтвам, а канфрантацыяй і анігіляцыяй. Раней мне здавалася, што “непрымірымыя” кроцаць у адным шэрагу. А цяпер, праслухаўшы навучанні Патрыярха, выразна ўсвядоміў: яны ў такіх выпадках топчуцца на месцы. І хоць робяць выгляд, што дзьмухаюць адзін на другога, а на самай справе раздзімаюць агонь нянавісці, які гарыць паміж імі. А нянавісць вядзе да грэху, духоўнага спусташэння. Бо ліха, пераконваў нас Першаіерарх, перамагаецца толькі Добром. Як цемра — Святлом.

ВЕСТКИ

Полацк сёння

Ёсць чым ганарыцца

Дзіяна Курыла

Аб’яўлены конкурс на распрацоўку эмблемы грамадскага аб’яднання “Полацкае зямляцтва”

Як расказаў намеснік старшыні Полацкага гарвыканкама, член Савета зямляцтва Мікалай Ільющонак, у эмблеме павінны быць увасоблены гонар за родны горад. Гэта асноўнае патрабаванне. Да ўдзелу ў конкурсе запрашаюцца як прафесійныя мастакі, так і аматары. У грамадскае аб’яднанне, якое адлічвае сваю біяграфію яшчэ толькі з пачатку года, увайшлі ўраджэнцы Полацка, якія цяпер жывуць у розных гарадах Беларусі і ў замежжы. У зямляцтве ўжо больш за 200 чалавек, ёсць грамадзяне Расіі, Германіі, Ізраіля... Полацкае зямляцтва створана дзеля таго, каб зберагаць і памнажаць спадчыну роднай Полацкай зямлі. “Прычым не толькі у гуманітарнай сферы, але і ў эканоміцы”, — дадаў Мікалай Ільющонак. Прыцягненне інвестыцый, прасоўванне рэгіёну на турыстычным рынку таксама знаходзяцца ў цэнтры ўвагі зямлякоў. Цяпер члены суполкі ўключыліся ў праграму па ўладкаванні дзіцячых гульнівых і спартыўных пляцовак на ўскраінах Полацка. А першай акцыяй членаў зямляцтва стала закладка гарадской “Алеі зямлякоў”.

СУСТРЭЧЫ

Ад Дняпра да Днястра, альбо Звонкія песні над ліманам

Іван Ждановіч

Артыстаў з Беларусі цёпла сустракалі на Чарнаморскім узбярэжжы

Шмат выхадцаў з Беларусі ў савецкую пару аказалася ў Адэскай вобласці. У горадзе Белград-Днястроўску, маюць яны і суполку: нацыянальна-культурнае аб’яднанне грамадзян “Беларусь”. Менавіта яе актывісты запрасілі на ўрачыстасці з нагоды вызвалення Украіны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, а таксама на Дні горада

і Свята нацыянальных культур сяброў з Віцебшчыны. “Прыгожым ядром нашай дэлегацыі стаў самадзейны калектыў “Крыніца” з горада Дуброўна, — задаволены паездкай ва Украіну прэс-сакратар апарата Упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў Міхаіл Рыбакоў. — Былі прадстаўнікі Віцебскага аблвыканкама і Дубровенскага гарвыканкама: супрацоўніцтва ж наладжваецца па розных кірунках”.

Варта сказаць, што летась калектыў “Крыніца”, аснову якога складаюць настаўнікі мясцовай музычнай школы, адсвяткаваў 15-годдзе. Ён выступіў на шэрагу знакавых канцэртаў у Беларусі, у Маскве на

Творчыя калектывы з Беларусі і Украіны на фестывалі “Фартэцыя”

Чырвонай плошчы і ў іншых краінах замежжа. І вось — Украіна. Белград-Днястроўскі сёлета гарача вітаў як песенныя, так і танцавальныя нумары артыстаў. Чатыры напружаныя дні ўмясцілі выступленні на фестывалі “Фартэцыя” ў старой крэпасці горада, на яго плошчах, на адкрытых пляцоўках у курортным пасёлку Затоці, што паблізу лімана. Беларусам былі ўсюды рады, ім даводзілася даваць па 2–3 канцэрты за дзень. “Беларусь! Беларусь!” — скандзіравалі глядачы, выклікаючы дубровенцаў “на біс”. А каб сфатаграфаваліся разам з арты-

тамі-беларусамі ў прыгожых касцюмах пасля канцэртаў нават чэргі з глядачоў выстройваліся! Між іншым, і суполка “Беларусь” у дадатак да раней перададзеных з нашай краіны сцэнічных касцюмаў для дарослых на гэты раз атрымала і маладзёжны: змена ж падростае!

Белград-Днястроўскі ўпершыню апладзіраваў “Крыніцы” два гады таму: калектыў з бляскам выступіў на фестывалі “Днястроўская хваля”, быў адзначаны высокімі ўзнагародамі. Адбылося тое знаёмства таксама дзякуючы суполцы беларусаў, якой кіруе Лілія Цвяткова.

А сёлета на фестывалі “Дняпроўскія галасы ў Дуброўне” выступіў белград-днястроўскі калектыў “Украінец”. Прыязджалі на свята і прадстаўнікі гарадскіх улад: вивучалі магчымасці больш цеснага супрацоўніцтва ў эканамічнай, гандлёвай сферах, у развіцці турызму.

Падчас візіту некаторым з ветэранаў Белград-Днястроўскага, якія ўдзельнічалі ў вызваленні Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, былі ўручаны юбілейныя медалі. Усяго ж іх атрымаюць больш за 25 тамтэйшых жыхароў. І яшчэ. У наступным годзе мэрыі Белград-Днястроўскага і Дуброўна намерваюцца падпісаць пагадненне аб рэгіянальным супрацоўніцтве. Між іншым, адзін з віцэ-мэраў приморскага горада — беларус, нашы землякі працуюць у горадзе і на іншых адказных пасадах. Выказаў жаданне пабываць у Дуброўне і гарадскі галава Белград-Днястроўскага Мікалай Дацэнка. Ужо вырашана, што фестываль “Днястроўская хваля” будзе і надалей прымаць у сябе нашых артыстаў, а фэст “Дняпроўскія галасы ў Дуброўне” — гасцей з Украіны. Магчыма таксама, што на наступны год ансамбль “Украінец” будзе запрошаны на “Славянскі базар у Віцебску”.

“Эмацыянальнасць — галоўнае для творцы”

У Мінску будзе адкрыта галерэя народнага мастака Беларусі Міхаіла Савіцкага

Уладзімір Падалька

Прызнацца, пашанцавала мне: шмат разоў бываў у майстэрні народнага мастака СССР і Беларусі, Героя Беларусі Міхаіла Савіцкага. Упершыню — гадоў 13 таму, яшчэ першакласнікам. І сёння на рабочым месцы акадэміка шмат фарбаў, дзесяткі пэндзляў розных памераў на сталах і століках каля незавершаных работ. І той жа хвалюючы водар творчасці... Змянілася хіба адно: карцін у майстэрні пабольшала. Яно і зразумела: працуе майстр, як сам гаворыць, “сем дзён на тыдзень, без выхадных, адгулаў і водпускаў”. І гэта нягледзячы на шануючы ўзрост — у лютым Міхаілу Андрэевічу споўнілася 87 — і ўсё выпрабаванні лёсу. Вайна для яго — гэта і 250 дзён гераічнай абароны Севастопаля, дзе, як з болам успамінае ветэран, прыходзілася ваяваць нават голымі рукамі, і палон, і пекла фашысцкіх канцлагераў. А яму ж было толькі 20...

У мастака шмат задум, і ён хоча яшчэ шмат зрабіць. — Мой працоўны дзень калісьці, бывала, даходзіў амаль да 24 гадзін. Крыху падрамялю на кушэтцы, вось тут, прама ў майстэрні, і за работу, — прызнаецца мастак. — Цяпер ужо здароўе падводзіць, з сэрцам праблемы... А ў мяне

ж столькі работы наперадзе, і ўсё трэба зрабіць, не “загнуцца”!

— Якая праца на сёння для вас галоўная?

— “Скобраўка”. Гэта вельмі эмацыянальная работа-трагедыя. У цыкле “Лічбы на сэрцы” я стараўся паказаць праз канцлагеры сутнасць расізму. Але вось гэты канцлагер Скобраўка, дзе бралі кроў у малых дзетак, нідзе афіцыйна не значыўся, нібыта не існаваў. Калі я быў старшынёй фонду “Узаемаразуменне і прымірэнне”, пачалі паступаць лісты... Я быў неверагодна ўражаны: гэта ж каля Мар’інай Горкі, у вёсцы Скобраўка фашысты зрабілі гіганцкі канцлагер, дзе забіралі ў дзетак кроў. Праз яго прайшло больш за тры тысячы дзяцей. Гэта проста жах... Фашысты ішлі па хатах, адбіралі дзяцей і звозілі туды. І так было ва ўсіх вёсках непадалёк ад Скобраўкі. Пра гэтае злачынства варта ведаць усім, як пра злачынствы ў Лідзіце, у Герніцы... Я працую над карцінай ужо некалькі гадоў. Памер яе 3,5 на 1,8 метра — даволі вялікае шматфігурнае палатно. Пастаянна нешта асэнсоўваю, перарабляю. Безумоўна, на гэтую тэму трэба было б зрабіць некалькі работ. Чамусьці ўсе мастакі кінулі такую працу, робяць дышціх або трыпціх

Міхаіл Савіцкі і скульптар Леў Гумілеўскі часцяком вядуць дыялог пра ролю асобы ў мастацтве

— некалькі работ на адну тэму. Але ж тут не атрымліваецца інакш. Тут будзе паказана і вызваленне, і аплакванне дзетак-нябожчыкаў, і як выносяць зусім знясіленых. Зверху, над усім гэтым, мне бачыцца жанчына з немаўляткам на руках. Гэта Божая Маці, маці ўсіх людзей на зямлі. І як эпілог — толькі адзін твар з карціны будзе пазіраць на нас, сённяшніх. Пранізлівы погляд-дакор: да чаго вы дажыліся...

— Міхаіл Андрэевіч, што, на ваш погляд, з’яўляецца найбольш важным у выяўленчым мастацтве?

— Кожная праца мастака павінна быць эмацыянальнай. Без гэтага няма жывапісу. Цяпер некаторыя мастакі робяць тое, што і фатографы, толькі значна горш. На жаль, хапае “прафесіяналаў”, якія малююць карціны для продажу, без усялякіх эмоцый. А ў сапраўдным жывапісе павінна жыць душа мастака.

Калі ён быў студэнтам маскоўскага Сурыкаўскага інстытута, атрымаў невялікую майстэрню. Там і пачаў рабіць першыя працы. Але, прызнаецца, не ўсё тады можна было маляваць. Нават у звычайных пейзажах

знаходзілі нейкія “адступленні ад канонаў савецкага жывапісу”, што каралася строга...

— З дзяцінства я вельмі любіў навалніцу, — погляд Міхаіла Андрэевіча быццам звернуты ў мінулае. — Дзе што блісне ў небе, адразу выскакваў на вуліцу і назіраў. Гэта ж неверагодная прыгажосць! Таму вырашыў у інстытуце напісаць гарадскі пейзаж “Навалніца”. Доўга шукаў падыходы, шмат працаваў. Неяк прыехала да нас камісія і, як на тое ліха, трапіла да мяне ў майстэрню. Зацікавіліся пейзажам. На той час у камісію ўваходзілі вельмі

аўтарытэтных мастакі і галоўны эксперт міністэрства культуры СССР. Ён мне і кажа: “Цікава, але ж гэта не ад рускага мастацтва. Вельмі падобна на заходні жывапіс...” І як пачаў гаварыць пра нейкія рэчы, пра якія я нават ніколі і не чуў. Ну, думаю, уліп... Кажу: “Гэта мая студэнцкая проба. Я яе замажу...” А ён з усмешкай: “І правільна зробіце”. Цяпер вельмі шкадую, што не змог адстаяць той пейзаж. Але ж тады з гэтым фармалізмам я вылецеў бы з Сурыкаўскага ў адзін момант! Па гэтай жа прычыне я замазаў вельмі шмат сваіх работ: часта мне прыпісвалі нешта неўразумелае...

За дзесяцігоддзі мастак стварыў шмат палотнаў, вядомых на ўвесь свет: “Партызанская Мадонна”, карціны цыклаў “Лічбы на сэрцы”, “ЧорнаяБіль”, “Запаведзі”... На жнівень наступнага года ў Мінску запланавана адкрыццё галерэі Міхаіла Савіцкага. Добрая навіна!

— Мяркуецца, што галерэя размесціцца у Верхнім горадзе, каля Траецкага прадмесця, — з радасцю гаворыць Міхаіл Андрэевіч. — Менавіта там будзе знаходзіцца значная колькасць маіх прац. Вельмі хочацца, каб у галерэі была спецыяльная зала, дзе змогуць выстаўляцца і маладыя мастакі.

Апладысменты за цудоўную музыку

Пляцоўка перад Белдзяржфілармоніяй. Шэпчуцца ў групках кітайскія студэнты, прагульваюцца пары з Паднябеснай, працуюць з фота- і відэакамерамі кітайскія журналісты... Цёплы вераснёўскі вечар сабраў усіх іх на ўрачыстасць: адкрыццё Дзён культуры Кітая ў Беларусі.

Людміла Мінкевіч

“Беларусь і Кітай звязваюць адносіны стратэгічнага партнёрства, палітычных стасункаў, актыўнага ўзаемадзеяння ў эканамічнай сферы”, — нагадаў на цырымоніі адкрыцця Дзён культуры Беларусі Павел Латушка. Ён жа адзначыў, што асабліва дынамічна развіваецца супрацоўніцтва ў галіне адукацыі і культуры. Абменныя Дні культуры, якія арганізуюць

юцца ў краінах-сяброўках ужо ў дзесяты раз, робяць вялікі ўплыў на фарміраванне духоўнага клімату дзяржаў, служаць аб’яднальным фактарам. І, як да месца дадаў намеснік міністра культуры КНР Оуян Цзян, значна памяншаюць адлегласць паміж імі.

Сёлета Дні КНР у Беларусі былі асабліва насычаны рознабаковымі культурнымі мерапрыемствамі. Выстава сучаснага кітайскага жывапісу тушшу,

Кітайская скрыпачка на канцэрте ў Мінску

фотавыстава, конкурс кітайскай каліграфіі, вечар кітайскай паэзіі... Выступленне ж Нацыянальнага кітайскага сімфанічнага аркестра радыё і кіно стала найбольш значнай і чаканай падзеяй кітайскіх Дзён у Беларусі. Кітайскія і беларускія аматары музыкі бурнымі апладысментамі суправаджалі ў Белдзяржфілармоніі канцэрт гэтага вядучага мастацкага калектыву

Кітая, якому ўжо 60 гадоў.

У Белдзяржфілармоніі аркестр пад кіраўніцтвам Фань Тао выступіў з творамі Чайкоўскага, Глебава, Вяняўскага і сачыненнямі кітайскіх кампазітараў. Іх канцэрт у Мінску — гэта сапраўдная казка з яркімі кветкамі, галасістымі птушкамі, каляровымі рыбамі, чароўнымі істотамі і неверагоднымі цудамі...

Як і марыў Караткевіч

Дыяна Курыла

Музей гісторыі і культуры Аршаншчыны становіцца цэнтрам, які аб’ядноўвае землякоў, што пражываюць за мяжой

Як узгадала дырэктар музея Ірына Воранава, калісьці пра такую суполку марыў славетны аршанец, пісьменнік Уладзімір Караткевіч. А першы сустрэчны крок на шляху да аб’яднання зрабілі выхадцы з Оршы, якія жывуць у Злучаных Штатах Амерыкі. Нядаўна імі ў дарунак музею перададзена сертыфікаваная калекцыя з 90 аднацэнтавых манет, выпушчаных у ЗША у 1948-1998 гадах. Цяпер у нумізматычнай калекцыі комплексу каля 3 тысяч манет XVI-XXI стагоддзяў, але не было ніводнай амерыканскай. Да таго ж падараная калекцыя поўная, што робіць яе вельмі каштоўнай.

Малюнак “Славянчак” і каталог сваіх прац даслала з Нью-Ёрка ў Оршу мастачка Алена Тэлькіна, якая і цяпер, за мяжой, па-ранейшаму называе сябе беларускай мастачкай.

Пяшчотныя кветкі джазу

Музыканты пакарылі публіку шчырымі мелодыямі

Людміла Мінкевіч

Малады, але ўжо знакаміты польскі джаз-калектыў “RGG Trio” выступаў у Беларусі ўпершыню. Створаны ў 2001 годзе выпускнікамі Катавіцкай музакадэміі, гурт радуе меламаману новымі альбомамі, удзельнічае ў міжнародных джазавых падзеях, атрымлівае ўзнагароды і высокія адзнакі музычных крытыкаў. Кажуць, нават легенда польскага джазу Ян “Пташын” Урублеўскі неяк прызнаўся: маўляў, гурт “RGG Trio” мяне проста паклаў на лапаткі...

І вось на сцэне Мацей

Гарбоўскі прымяраецца да кантрабаса, Пшэмыслаў Раміняк сядзе за раяль, а Кшыштаф Градзюк – за ўдарныя. Спачатку гэта асобныя гукі і агульны музычны малюнак нібыта размыты. Але паступова тэмп нарастае, адзін рытм змяняе другі, яны пераплятаюцца, як вінаградная лаза – чула, у музыцы гэта называецца полірытміяй. І вось ужо меладычныя акцэнтны параджаюць адчуванне хвалепадобнага руху...

Я ўявіла: гэта мора. Вось прыбой, а тут пульсуюць на вадзяным люстэрку хвалі, і кроплі белых пяльняў, выкінутыя імі на бераг, бліш-

Польскі джаз-калектыў “RGG Trio” выступаў у Беларусі ўпершыню

чаць на пяску. Потым быў горны пейзаж з маленькай кветкай на самым абрыве скалы, якая з парывамі ветру быццам заглядвае ў прорву пад ёй. А ў іншай кампазіцыі быццам табунконей хуткім бегам уздымае вялізныя клубы пылу

на шыр кім полі. “Кап, кап, кап” – гучаць інструменты: гэтак кроплі расы скочваюцца з лістоў канюшыны летнім ранкам...

Джаз “RGG Trio” супакойвае і насцярожвае, выклікае ўсмішку на твары і сум, вяртае ў мінулае і

заносіць у будучыню. Гэта эмацыйная, неадназначная, насычаная музыка, да якой немагчыма быць абьяквытым. Не дзіва, што беларуская публіка адорвала гурт авацыямі і не адпускала джазменаў са сцэны без выступлення “на біс”.

Дыялог у фарбах

Дзмітрый Копаць

У Нацыянальным цэнтры мастацкай творчасці дзяцей і моладзі праходзіць выстава народнай арт-студыі «Востраў»

Хоць студыя гэтая — дзіцячая, займаюцца ў ёй і тыя, хто старэйшы. Цяперашнюю выставу жывапісу прадстаўляюць «астравічане» ва ўзросце ад 18 да 25 гадоў. Аўтары работ перакананы ў тым, што творчасць нельга абмяжоўваць нейкімі жанрамі або стылямі, яна павінна быць актуальнай, адлюстроўваючы дух часу. А колер, форма, кампазіцыя — усяго толькі сродкі, якія дазваляюць весці дыялог мастака з самім сабой.

15 гадоў існавання студыі — гэта плён арганізацыйнай работы, творчасці яе кіраўніка Юрыя Іванова.

РОДНАЕ

Грыбное шчасце, ці “Загібелька лепш Парыжа”

Дары беларускіх лясоў — сапраўднае багацце

Іван Ждановіч

Грыбныя фанаты — гэта пра нас, беларусаў... Скажам, заядлага грыбніка Якуба Коласа такім успамінала дачка лесніка з Пухавічыны: “Браў толькі баравікі. Грыбы абавязкова палічыць і ў голас скажа: “У мяне, Танечка, 169 грыбоў”, а другі раз больш за 200 было”. Тонкі гумарыст Кандрат Крапіва, вядома ж, ведаў пра грыбнарыбацкія захапленні калегі, а можа і сам хадзіў па тых прыгожых мясцінах. І калі ўлетку 1935 года Якуб Колас пабываў на Сусветным кангрэсе міру ў Парыжы, напісаў яму эпіграму: “Быў я ў Парыжы на кангрэсе, / То ў Загібельцы, браце, лепш: / Грыбоў няма ў Булонскім лесе, / А ў Сене — хоць бы адзін лешч”. На што класік адказаў: “Калі агледзіш хвайнякі! / І гэты кут пазнаеш бліжай, / Збіраючы баравікі, — / То вывад я раблю такі: / Мне Загібелька лепш Парыжа.” Тут варта адно дадаць, што ў лістападзе 97-га на будынку чыгуначнага вакзала ў Тальцы была ўстаноўлена памятная дошка: “На Пухавічыне (Талька, Загібелька, Падбярэжжа, Вусце, Беразянка, Балачанка) у 1933–40, 1946–56 гадах адпачываў і працаваў народны паэт Беларусі Якуб Колас (К. М. Міцкевіч)”...

Грыбны запал — ён, мусіць, у нас у крыві... Побач з маёй роднай Яцкаўшчынай сёння не ўбачыш вялікіх лясоў. Але ж былі, і немалыя, астраўкамі ад якіх Старына, Подзішча, Аліцкаў-шчына, Валуй, маладзейшы Філімонаў лес... І ў даўнія часы прадзед мой, Франц Іванавіч, ведаю, служыў лесніком на вялікіх абшарах Нясвіжскай ардынацыі. Ну як не ўзыграць тут “родавому пачатку” ў

грыбную пару! У верасні, помніцца, у будаградзе пад Выбаргам расійскіх сяброў так уразіла мая апантанасць грыбазбіраннем, што яны... выразалі з дрэва і ўручылі мне медаль “Грыбніку першай гільдыі”. Той жарт згадаўся мне нядаўна ў Казахстане, калі мае калегі-журналісты агарошылі экскурсавода Эсміральду. Яна знаёміла са славетымі мясцінамі курортнай зоны Бурабай, і адным з

Такі баравік — жаданая знаходка

пытанняў да яе было: “А грыбы тут у вас якія?..”

Ведаю фанатаў, якія штогадовы адпачынак прымяркоўваюць да жніўня-верасня. Каб ад душы “адцягнуцца” ў грыбных лясах. З сябрам Уладзімірам, адным з такіх, я нядаўна рабіў “рытуальны абыход” яго грыбных уладанняў, прычым з важкімі набыткамі: баравікі, падасінавікі, зя-

лёнкі... “Для мяне хадзіць па грыбы — як лякарства, як ацаленне ўсяго арганізма. Лес люблю з маленства, з яго водарам грыбным. Заўважыў: усе хворасці, праблемы быццам там пакідаю”, — дзеліцца ўражаннямі ён. І пры гэтым падкладвае ў маю талерку да бульбы тых самых крамяных баравічкоў. Восень сонечная, цёплая сёлета. Сядзім за сталом у садзе. Побач галінастая старая каштэля, рады антонавак і яшчэ моцная хата, спадчына ад яго бацькоў. Непадалёк, ля гасцінца — золата вераснёўскіх бяроз, неба над галавой — высокае, блакітнае... Цішыня аж звоніць. І дзе ж лепш бывае? Дзе, калі не тут, Радзіма?..

Між іншым, спецыялісты-міколагі сцвярджаюць: у лясах Беларусі расце звыш 1200 відаў грыбоў, і толькі каля двух дзесяткаў з іх трапляюць на стол. Грыбы вараць, смажаць, соляць, сушаць, марынуюць... У знаёмых, якія добра асвоілі лясы Лагойшчыны, Наднямоння, восень удала: “Ад замарожаных грыбоў аж трашчыць маразілка: пачак пяльменяў няма куды ўсунуць”, — задаволена “скар-дзіцца” гаспадар.

Увогуле ж агульны біязпас грыбоў, якія можна есці, у Беларусі каласальны: звыш 80 тысяч тон. Сотні тон каштоўнай “грыбной сыравіны” ў замарожаным выглядзе ідзе на экспарт. Спецыялісты лічаць: з укараненнем новых тэхналогій тут можна нарыхтоўваць да 6 тысяч тон каштоўных дэлікатэсаў. Мае вялікія віды на гэтую “нацыянальную адметнасць” і экатурызм. Так што беларускія грыбы — гэта ўжо не толькі ежа, адпачынак, лірыка і здароўе, але і сур’ёзная справа...

Нераўнадушнае ўспрыманне свету

Тыдні нямецкай культуры сталі прыцягальнай падзеяй для аматараў літаратуры і мастацтва

Ніна Шпакоўская

Адным з першых у шэрагу мерапрыемстваў, якія праводзіць Інстытут Гётэ ў Мінску пры падтрымцы Пасольства Германіі ў Беларусі, стаў літаратурны фестываль European Borderlands — «Еўрапейскія краіны-суседкі», які зводзіць разам самыя цікавыя галасы ў паэзіі і прозе Цэнтральнай і Усходняй Еўропы. Упершыню ён прайшоў тры гады таму ў Львове, затым былі Лейпцыг, Бухарэст, румынскія Ясы, Кішыніў, Вільнюс. Сёлета творцаў з Літвы, Германіі, Украіны, Польшчы, Швейцарыі віталі ў нас. Літаратары чыталі творы, прынялі ўдзел у дыскусіі «Культуры сустракаюцца ў слове» — гаварылі пра ролю паэта ў сучасным грамадстве, аб праблемах глабалізацыі ў літаратуры, перакладу мастацкіх тэкстаў.

Літаратура ў праграме Тыдняў нямецкай культуры спалучаецца з мастацтвам фатаграфіі і музыкой. Нямецкі культурны цэнтр імя Гётэ ў рэгіёне Усходняя Еўропа — Цэнтральная Азія прадстаўляе праект «1989–2009: пераменлівы свет — адлюстраваны час». Фатаграфы з Бішкека, Алматы, Ташкента, Кіева, Тбілісі прывезлі ў Мінск свае працы, прысвечаныя 20-годдзю падзення жалезнай заслоны. Фотавыстава — пра змены,

Удзельнікі фестывалю

якія адбыліся і адбываюцца на постсавецкай прасторы пасля разбурэння Берлінскай сцяны. Па словах нямецкага куратара выставы Юле Ройтэр, фотамастакі дэманструюць розныя магчымасці жанру, выкарыстоўваючы і змяняючы старыя здымкі з сямейных альбомаў, робячы інсталляцыі, раскрываючы новыя грані знаёмых рэчаў. Тэма знойдзе працяг падчас круглага стала з удзелам рэжысёра-дакументаліста Андрэаса Фойгта, аўтара фільмаў «Лейпцыг увосень» і «Вера Надзея Каханне» — яны будуць паказаны ў Мінску.

Музычная частка праграмы Тыдняў культуры таксама атрымалася разнастайнай. У прыватнасці, беларускія аматары хіп-хопу пазнаёміліся з вядомымі нямецкімі выканаўцамі Роджэрам Манглусам і Роджэрам Рэклесам.